

BANK SPÓŁDZIELCZY W KRASNOSIELCU
z siedzibą w Makowie Mazowieckim

System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Krasnosielcu z siedzibą w Makowie Mazowieckim

Cele systemu kontroli wewnętrznej

1. W Banku Spółdzielczym w Krasnosielcu z siedzibą w Makowie Mazowieckim funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. Prawa bankowego, jest zapewnienie:
 - 1) Skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) Zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
 - 3) Wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 4) Przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem.
2. System kontroli wewnętrznej banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:
 - 1) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe;
 - 2) Ustawy z dnia 7 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
 - 3) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach;
 - 4) Rekomendacji H wydanej przez komisję Nadzoru Finansowego w 2017r., dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
3. System kontroli wewnętrznej Banku dostosowany jest do struktury organizacyjnej oraz wielkości i profilu występującego ryzyka.

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. Zgodnie z ustawą Prawo Bankowe, na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:
 - 1) **Funkcja kontroli** – mająca za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
 - 2) **Komórka ds. zgodności** – mająca za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi banku, standardami rynkowymi oraz przedstawiania raportów w tym zakresie;
 - 3) **Audyt wewnętrzny**- niezależna komórka realizowana przez Spółdzielnię, mająca za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym w Krasnosielcu z siedzibą w Makowie Mazowieckim system kontroli wewnętrznej obejmuje dwa poziomy (linie) obrony wyodrębnione ze struktury Banku oraz trzeci poziom (linia) pełniący funkcję audytu wewnętrznego:

1. **I linia obrony** - zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku, na podstawie, między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki / jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii.
2. **II linia obrony** – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/ komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w banku komórki organizacyjne, mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. Komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisanymi do odpowiedniej linii;
3. **III linia obrony** – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, powierzony SSOZ BPS.

Mechanizmy kontrolne

W celu zapewnienia realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej Bank Spółdzielczy w Krasnosielcu z siedzibą w Makowie Mazowieckim projektuje, wprowadza i zapewnia działanie mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku.

1. Mechanizmy kontrolne w zależności od rodzaju mechanizmu spełniają rolę:
 - a) prewencyjną - zapobiegającą wystąpieniu nieprawidłowości;
 - b) detekcyjną - pozwalającą wykryć nieprawidłowość;
 - c) korekcyjną - pozwalającą skorygować nieprawidłowość.
2. Do głównych rodzajów mechanizmów kontrolnych funkcjonujących w Banku należą:
 - a) procedury – opisany sposób postępowania przez pracowników banku w odniesieniu do danego procesu, określający szczegółowe zadania, czynności, terminy i sposób ich wykonania, obowiązki poszczególnych uczestników, sposób realizacji i formę udokumentowania. Wszystkie czynności wykonywane przez pracowników na poszczególnych stanowiskach w danym procesie powinny być opracowane w formie pisemnej wraz z ustaloną odpowiedzialnością za ich wykonanie, a także opisane dopuszczalne, ewentualnie odstępstwa od przyjętych zasad postępowania;
 - b) podział obowiązków – podział zadań i uprawnień pracowników na poszczególnych stanowiskach w ramach danego procesu; nie powinien powodować ewentualnych konfliktów interesów i stwarzać możliwości dokonywania manipulacji i działań sprzecznych z interesem banku, m.in. poprzez rozdzielenie funkcji i obowiązków

- (np. ta sama osoba nie może jednocześnie zawierać transakcji, a po jej zakończeniu dokonywać monitorowania);
- c) autoryzacja – system zatwierdzania czynności i działań wykonywanych przez pracowników w ramach danego procesu przez odpowiedni szczebel kierownictwa (np. autoryzacja transakcji w systemie informatycznym, których wysokość przekracza określony poziom);
 - d) kontrola dostępu oraz zabezpieczenia teleinformatyczne – zestaw uprawnień/ dostępu pracowników do określonego systemu czy bazy danych; ograniczenia dostępu do stron internetowych, tworzenie kopii zapasowych;
 - e) kontrola fizyczna – określony zestaw uprawnień/ dostępu, nadany pracownikom do wydzielonego fizycznie obszaru. Wejście na taki teren/ obszar wymaga kart dostępu i podlega autoryzacji (np. serwerownia) oraz zabezpieczenie fizyczne dokumentów zakwalifikowanych do informacji niejawnych;
 - f) ewidencja operacji finansowych i gospodarczych w systemach bankowych (księgowym, sprawozdawczym, operacyjnym) – rejestrowanie i przechowywanie określonych obligatoryjnych danych wprowadzanych do danego systemu. Systemy bankowe powinny umożliwiać odtworzenie przebiegu zapisów księgowych dla danej transakcji oraz umożliwić sporządzenie rzetelnych, jasnych i zrozumiałych sprawozdań i raportów wewnętrznych;
 - g) inwentaryzacja – porównanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym odnoście składników majątku i źródeł ich pochodzenia;
 - h) dokumentowanie odstępstw – prowadzenie obligatoryjnego / udokumentowanego wykazu odstępstw, zastosowanych w związku z wykonywaniem określonych czynności w danym procesie. Możliwość zastosowania odstępstw w danym procesie (np. udzielenie kredytu), powinna wynikać z regulacji wewnętrznych;
 - i) szkolenia – budowanie wśród pracowników świadomości o występujących zagrożeniach i wskazywanie metod/ rozwiązań zmierzających do minimalizowania ryzyka;
 - j) samokontrola i weryfikacja poprawności działań własnych pracownika w trakcie wykonywania przez niego czynności operacyjnych.

Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych

Pracownicy Banku zapewniają niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, które są wpisane w poszczególne procesy funkcjonujące w Banku. W ramach niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w Banku, wyróżnia się monitorowanie pionowe i poziome. Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie. Niezależność polega na tym, że ta sama osoba, nie może jednocześnie odpowiadać za stosowanie danego mechanizmu kontrolnego oraz za monitorowanie jego przestrzegania. Wyniki przeprowadzonego monitorowania przez poszczególne jednostki/ komórki organizacyjne w ramach procesów objętych systemem kontroli wewnętrznej są odzwierciedlone w macierzy funkcji kontroli.

Raportowanie w ramach funkcji kontroli

Na podstawie wyników testowania realizowanego zgodnie z macierzą funkcji kontroli, Komórka ds. Zgodności sporządza sprawozdania o wynikach testowania pionowego i

poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych ze szczególnym uwzględnieniem :

- 1) wykrytych nieprawidłowości znaczących (P2) i krytycznych (P1),
- 2) zleconych działań naprawczych,
- 3) oceny wykrytych nieprawidłowości w powiązaniu ze skutecznością mechanizmów kontrolnych oraz wpływem na ryzyko i realizację celów SKW.
- 4) Komórka ds., Zgodności sporządza również roczną informację dotyczącą funkcjonowania i oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

Nadzór organów Banku nad systemem kontroli

1. Rola Zarządu w systemie kontroli wewnętrznej

Zadaniami Zarządu w ramach systemu kontroli wewnętrznej jest zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej poprzez:

1. zatwierdzenie matrycy funkcji kontroli, wraz z listą procesów istotnych powiązanych z celami ogólnymi systemu kontroli wewnętrznej, kluczowymi mechanizmami kontrolnymi oraz zdefiniowanymi zasadami niezależnego monitorowania;
2. przypisanie odpowiednich zadań związanych z zapewnieniem funkcjonowania matrycy funkcji kontroli;
3. zatwierdzenie zasad kategoryzacji błędów;
4. określenie zakresu działań jaki jest niezbędny w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej;
5. ustanowienie zasady raportowania o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania;
6. ustanowienie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
7. raportowanie do rady nadzorczej, nie rzadziej niż raz w roku, o sposobie wypełniania swoich zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej;
8. regularnie, nie rzadziej niż raz w roku, przeglądy wszystkich procesów w banku pod kątem ich istotności wraz z weryfikacją adekwatności matrycy funkcji kontroli.

2. Rola Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu w systemie kontroli wewnętrznej

Zadaniami rady Nadzorczej w ramach systemu kontroli wewnętrznej jest:

1. zatwierdzenie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
2. coroczna ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II poziomu (linii);
3. coroczna ocena funkcji kontroli na podstawie informacji (raportów) otrzymywanych od Zarządu Banku.

Ocena adekwatności i skuteczności trzeciego poziomu (linii) obrony, to jest audytu wewnętrznego jest dokonywana przez radę nadzorczą Spółdzielni Systemu ochrony Zrzeszenia zgodnie z uregulowaniami Umowy Systemu ochrony Zrzeszenia oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Do podstawowych zadań Komitetu Audytu w systemie kontroli wewnętrznej należą:

1. bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej na zlecenie rady nadzorczej;
2. opiniowanie systemu kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonywania przez radę nadzorczą corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na podstawie:

- a) informacji na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinarnych w tym zakresie,
- b) kwartalnych raportów dotyczących wyników, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności,
- c) rocznych raportów z działalności Komórki ds. zgodności .

**Zarząd Banku Spółdzielczego w Krasnosielcu
z siedzibą w Makowie Mazowieckim**